

organizational, legal, personnel, material-and-financial, ergonomic, methodical conditions aimed at ensuring the realization of the goal of the establishment of education. Competent approach that allows to determine the information-and-technology management competence as compulsory in the system of professional competences of the current head of the educational establishment, as well as consider the necessity of development of managerial qualities as a condition for ensuring the guaranteed level of information education of the consumer of educational services. Application of a competent approach increases the efficiency of training future managers by ensuring the level of readiness for use of information-and-communication technologies in their professional activities and the development of their own information culture.

Results. There are two approaches to the work of creating an automated information management system of an educational establishment: the development and implementation of a comprehensive system with a single information base and the implementation of local automation of individual sites. However, for most establishments of higher education, the implementation of the first version of information is not always acceptable. In our opinion, the optimal in this case is the second version of information, implemented in the light of further integration of individual sites into a single information system. Local automation measures should be planned. If we clearly coordinate local informatization, provide a single structure of common information arrays, coherence of information, then local information will serve as a basis for a comprehensive one.

In the course of implementation of the second variant of informatization, a regional establishment of higher education gets a number of advantages. First, the experience of implementing information technology in the daily activities of administrative-and-managerial staff is accumulated. Secondly, the information culture of the staff is formed. Moreover, this happens to be revolutionary, rather than a method of intensive improvement of computer education, in which the differentiation of workers according to the age-old sign, the ability to adapt to new working conditions, initial skills of work with a computer, etc. is carried out. Thirdly, there is a gradual awareness of the benefits of using ICTs in the experience of more "advanced" in the field of information technology employees.

The shortage of its own qualified specialists who carry out the design, implementation and further maintenance of the automated information system is another acute problem of informatization of the educational process management of higher educational establishments.

Originality. The conducted analysis of the experience of modernization of the informatization system of management activity in the process of training of masters in management of an educational establishment showed that the sphere of education is very inert, lagging behind in its desire to use modern information tools from the objective necessity of their application, which is dictated as the results of scientific-and-technological progress, as well as the needs of the subjects of informatization. This is facilitated by objective difficulties caused by economic, technological, managerial, personnel, normative and other reasons.

Conclusion. Despite the availability of various automated information management systems, there are currently no popular solutions for automating the management of the educational process of the establishment of higher education. One can assume that the main reason for this is the lack of management automation systems designed to take into account the specifics of a particular establishment of higher education and the ability to flexibly configure, having a convenient interface, low cost, etc. This fact, of course, negatively affects the effectiveness of the process of automation of management in regional establishments of higher education, but the main reason, in our opinion, is the low level of computer education, and almost complete lack of information culture of employees. Implementation of information systems in regional establishments of higher education is mainly carried out without taking into account the socio-psychological characteristics of the team, which leads to a negative attitude of staff even to a technically correctly designed automated information management system.

Keywords: information society; management of educational process; information technologies; material-and-technical support; administrative-and-managerial personnel.

Одержано редакцією 17.01.2019
Прийнято до публікації 21.01.2019

DOI 10.31651/2524-2660-2019-1-286-292

ORCID: 0000-0002-6689-7530

КИВА Владислав Юрійович,

ад'юнкт наукового центру дистанційного навчання,
Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського
email: kyvavlad30101991@gmail.com

УДК 378.14:004

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ СИСТЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ: ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ І СТРУКТУРА

У статті описується характерні зміни щодо державотворення та реформування сектору безпеки й оборони України, зокрема системи військової освіти. Звертається увага на роль та важливість викладача системи військової освіти як суб'єкта науково-педагогічної діяльності. Здійснено аналіз основних методологічних підходів до розуміння поняття «інформаційно-комунікаційна компетентність» фахівців. З'ясовано, що переважна більшість наукових робіт присвячена формуванню/розвитку її у фахівців різних галузей. У більшості з цих робіт вона розглядається, як складова професійної компетентності. Автором враховано складність і багатогранність досліджуваної

компетентності та запропоновано визначення «інформаційно-комунікаційна компетентність викладача системи військової освіти». На основі аналізу наукових джерел і дисертаційних робіт визначено її структуру, що містить ціннісно-мотиваційний, інтелектуальний, праксеологічний, інформаційно-технологічний та суб'єктний компоненти.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційна компетентність, викладач системи військової освіти, поняття, зміст, структура.

Постановка проблеми. Сучасна військово-політична обстановка у світі

характеризується кардинальними змінами, що відбуваються в системі міжнародних відносин як на світовому, так і континентальному рівнях. Постійне виникнення нових загроз міжнародній безпеці і стабільності потребує, у свою чергу, значної активізації широкого спектру заходів щодо підвищення обороноздатності України та її Збройних Сил (ЗС).

Так імплементована нова Концепція підготовки ЗС України, яка визначає її мету, принципи і складові. Відповідно у системи військової освіти (СВО) слід планувати та проводити підготовку фахівців за досвідом передових країн світу. Відтак, поступовий рух України до європейських стандартів освіти, нові умови економічного, політичного й соціального життя держави, актуальні питання національної безпеки та намагання стати членом НАТО вимагають модернізації СВО, особливо в сучасному інформаційному суспільстві [12–14].

СВО складається з організованої сукупності закладів освіти, що реалізують військову освіту згідно з освітніми й освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до законів, указів, постанов, наказів, керівних і нормативних документів органів державної влади.

Сучасний період характеризується серйозними змінами щодо реформування сектору безпеки й оборони України, зокрема й щодо СВО. Слід наголосити, що її характерною властивістю у період модернізації є те, що вона виступає як об'єктом, так і суб'єктом реформування сектору безпеки й оборони України. Саме, рівень розвиненості СВО є головним показником й одним із головних завдань при розвитку сектору безпеки й оборони, оскільки від професійної підготовленості військових, їх військово-професійної компетентності виконувати військовий обов'язок відповідно до загроз, які виникають, залежить боєготовність і боєздатність ЗС України, і забезпечення територіальної цілісності та суверенітету України.

Так, основним суб'єктом СВО щодо формування військового фахівця є викладач. Відповідно наскільки він буде мати багатогранний компетентнісний функціонал, настільки буде й ефективна результативність всього процесу підготовки військових фахівців для ЗС України. А отже, викладачам необхідно постійно підвищувати свою кваліфікацію відповідно до змін, які відбуваються в науково-

технічній галузі, зокрема інформаційній. Звертаємо увагу на те, що динамічні зміни в сучасному світі відповідають етапам переходу до інформаційного суспільства, які «диктують» необхідність пошуку нових методологічних підходів до теорії та практики формування і розвитку компетентності фахівців у сфері ІКТ у всіх сферах людського буття, у т.ч. й педагогічної діяльності викладачів СВО.

Виходячи з вищесказаного, одним із головних педагогічних проблем постає здатність викладачів використовувати ІКТ відповідно до вимог сьогодення та системи освіти в цілому, а отже викладач повинен мати відповідний рівень професійної компетентності, складовою якої є ІКК.

Професійна компетентність викладачів СВО інтегрує в собі різні складові, які розкривають їх загальні здатності в різні види науково-педагогічної діяльності. Мова йде про пізнавально-інтелектуальну, проектувальну, організаторську, прогностичну, ІК, стимулювальну, методичну, аналітичну, психологічну, комунікативну, рефлексивну, діагностичну, контрольну-оціночну, дослідницьку компетентність.

У межах нашого дослідження зосереджуємося на розвитку саме ІКК викладачів системи військової освіти. Ми звертаємо увагу, що розв'язання проблемного питання щодо розвитку їх ІКК залежить від розуміння визначення суті поняття та знання змісту її структури. Тому у своєму дослідженні ми зосередили увагу на них. Слід наголосити, що нині досі не існує єдиного тлумачення поняття, змісту і структури компетентності в галузі використання ІКТ. Спробуємо здійснити аналіз трактувань зазначених дискусійних понять і запропонувати найбільш доречне, на нашу думку, визначення поняття, зміст і структуру ІКК викладачів СВО.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел і дисертацій щодо ІКК фахівців показує, що науковими дослідженнями щодо виокремлення та трактування цього поняття ведуть А. Гуржій, А. Кочарян, В. Вембр, Г. Дегтярьова, Г. Федорук, І. Тимофєєва, Н. Морзе, Н. Сороко, О. Овчарук, О. Спірін, П. Грабовський та ін. Незважаючи на вагомий результат дослідження цих та інших науковців, доводиться констатувати, що нині навколо визначення поняття «ІКК фахівця», з'ясування його структури та змісту тривають численні

дискусії. У зв'язку з цим є важливим її аналіз, уточнення, конкретизація та систематизація згідно з думками науковців у контексті компетентнісного підходу щодо підготовки військових фахівців у СВО.

Метою статті є обґрунтування поняття «інформаційно-комунікаційна компетентність викладача СВО» та визначення її змісту та структури.

Виклад основного матеріалу. У науковій літературі можна зустріти поняття, які дуже часто вживаються як синоніми і якими намагаються назвати компетентність у галузі використання ІКТ: інформаційна, інформатична, ІК, інформаційно-комунікаційно-технологічна, інформаційно-технологічна, інформаційно-комунікаційна грамотність, інформаційна грамотність. Зрозуміло, що етимологія складових цього поняття вносить певні відтінки в їх визначення. Ми здійснимо аналіз тільки деяких із них.

Тлумачення понять «інформаційний» та «інформатичний» у сукупності з поняттям «компетентність» подавали вітчизняні та закордонні науковці у своїх працях (З. Сейдаметова, А. Петухова, М. Головань, М. Жалдак, Н. Баловсяк, Н. Бібік, О. Спірін, С. Белов, С. Зайцева, та ін.).

Хочемо спочатку звернути увагу на тлумачення понять «інформаційний» та «інформатичний», різницю яких у сукупності з поняттям «процес» ретельно досліджував А. Фрідланд. Інформаційний процес він розглядає як «сукупність інтелектуальних процесів, що відбуваються в апаратах мислення людей, і процесів прийому, збереження, опрацювання й передачі даних, що ініціюють відповідну інформацію» [11, с. 132]. Він вважає, що до інформаційних процесів можна віднести процеси пізнання, навчання, управління. Поняття «інформатичний процес» він тлумачить як «сукупність дій (введення, виведення, збереження, оброблення), які виконуються над даними в межах інформаційного процесу» [11, с. 133]. Саме від цих двох тлумачень відштовхувалися науковці, даючи поняття «інформаційна» або «інформатична» компетентність.

Так, представники першої групи (П. Грабовський, І. Власюк, М. Бондаренко, Н. Бабій, Н. Баловсяк, Н. Васаженко, О. Барановська, О. Васенко, О. Новак, С. Балакірова, С. Сисоєва) інформаційну компетент-

ність відносять до однієї з ключових компетентностей, а А. Коломієць, М. Жалдак, Р. Гуревич розглядають її у взаємозв'язку з такими категоріями, як «комп'ютерна грамотність», «інформаційна культура», які, за їх твердженням, характеризують рівень розвиненості особистості. Усі вони наголошують на тому, що інформаційна компетентність посідає пріоритетне місце серед ключових компетентностей.

Так, С. Сисоєва та Н. Баловсяк виділяють поняття «інформаційна компетентність», вважаючи, що остання забезпечує три функції професійної діяльності фахівця: інформаційно-пошукову (ефективна роботи з інформацією в усіх її формах); комп'ютерно-технологічну (здатність роботи з сучасними комп'ютерними засобами та програмним забезпеченням); процесуально-діяльнісну (здатність застосовувати сучасні засоби інформаційних технологій) [5, с. 106].

Слід наголосити, що поняття «ІКТ-компетентності вчителя (викладача)» було вперше введено в проєкті ЮНЕСКО «Стандарти ІКТ-компетентності для вчителів» (ICT Competency Standards for Teachers, ICT-CST), синонімами якого, на думку О. Спіріна, є «компетентність учителя у сфері ІКТ», «інформаційно-комунікаційно-технологічна компетентність», «інформаційно-комунікаційна компетентність», «комп'ютерна компетентність», «інформаційно-комп'ютерна компетентність», «інформаційно-технологічна компетентність» [7, с. 8].

О. Овчарук підкреслює, що ІК-компетентність – це «ключова категорія, що розглядається як комплексне поняття, а саме як сукупність знань і розуміння, умінь, навичок, а також особистісних ставлень і ціннісних орієнтацій людини у галузі ІКТ і здатність автономно та відповідально демонструвати їх для практичної, професійної діяльності та навчання впродовж життя» [4, с. 1].

На думку О. Спіріна, для визначення терміна «ІКК» як похідного від поняття інформаційної компетентності потрібно скористатися розумінням терміна «інформаційно-комунікаційні технології», враховуючи, що це технології розробки інформатичних систем і побудови комунікаційних мереж, а також технології формалізації і розв'язання задач у певних предметних галузях з використанням таких систем і мереж [7, с. 7].

Саме він уточнив і розширив визначення, дане М. Жалдаком, і запропонував розуміти під ІКК «підтверджену здатність особистості автономно і відповідально використовувати на практиці ІКТ для задоволення власних індивідуальних потреб і розв'язування суспільно значу-

щих, зокрема професійних, задач у певній предметній галузі або виді діяльності» [8, с. 46].

Відповідно до аналізу наукових джерел та останніх досліджень розглянемо розуміння ІКК різними авторами (табл. 1).

Таблиця 1

Розуміння ІКК різними науковцями

Прізвище автора	Трактування
П. Грабовський	«здатність і готовність на основі динамічної комбінації знань, умінь та практичних навичок використовувати інформаційні технології, передусім ІКТ та електронні освітні ресурси, для підтримки професійної діяльності з навчання учнів шкільних природничо-математичних предметів» [1, с. 35];
Г. Дегтярьова	«важлива складова професійної компетентності, яка є складним динамічним цілісним інтегративним утворенням особистості, синтезом предметно-спеціальних знань, умінь, навичок, котрі відбивають реально досягнутий рівень підготовки в галузі використання засобів ІКТ; сукупність мотивів, що виражаються в прагненні постійного вдосконалення набутих ІКТ-компетенцій, особливим типом організації предметно-спеціальних знань, котрий дозволяє правильно оцінювати інформацію та навчальні ситуації і приймати ефективні рішення в професійно-педагогічній діяльності, використовуючи ІКТ» [2, с. 132];
І. Тимофєєва	«складна інтегрована характеристика особистості, під якою розуміється сукупність знань, умінь, навичок, а також досвіду, що разом дає змогу ефективно провадити діяльність або виконувати певні функції, забезпечуючи розв'язання проблем і досягнення певних стандартів у галузі професії або виду діяльності» [9, с. 36]
Г. Федорук	«динамічна характеристика, що визначає здатність особистості орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію, оперувати нею, володіти відповідним рівнем ЗУН стосовно ІКТ» [10, с. 40]
А. Кочарян	«здатність автономно та відповідально застосовувати набуті НПП теоретичні та фактологічні знання, вміння та навички в галузі ІКТ для задоволення власних потреб, розв'язування суспільно важливих завдань, зокрема професійних» [3, с. 58]
Н. Сороко	«складова їхньої інформаційної культури, що полягає в теоретичних і фактологічних знаннях у галузі ІКТ, відповідних навичках і вміннях, здатності індивідуально/колективно застосовувати інструменти, ресурси, системи для розв'язання завдань опанування учнями мовами і вивчення літератури, формування загального інформаційного світогляду» [6, с. 28]

Отже, ми можемо виокремити такі основні характеристики загального визначення поняття ІКК: 1. ІКК визначається як основний елемент інформаційної культури (Н. Гендіна). 2. Поєднання понять ІКК й інформаційна грамотність (S. Webber, Y. William, M. Herworth). 3. Деякі науковці отожднюють поняття ІКК і комп'ютерну компетентність, медіакомпетентність (А. Семенов, Д. Андерсон, Н. Аллен,), а саме, ІКК розуміється як система здатностей і вмінь у сфері користування комп'ютерною технікою та інформаційними технологіями (Д. Беке, Е. Хвілон, М. Патру,). 4. Здатність демонструвати знання, вміння, навички і ставлення у сферах інформаційної грамотності і комп'ютерної грамотності (К. Спітцер, I. Patricia, L. Kathleen,).

Відповідно до аналізу наукових досліджень щодо ІКК та викладені вище міркування дають нам підстави визначити поняття ІКК викладачів системи військової освіти, як інтегральний показник теоретичної підготовленості (знання) та практичної здатності (уміння, навички, досвід і психологічна готовність), що забезпечує та відображає успішне функціонування як соціального і професійного суб'єкта в суспільстві.

Слід наголосити, що для дослідження розвитку ІКК викладачів важливою є проблема визначення її структурних компонентів, під якими розуміємо сукупність важливих характеристик викладача, що дають йому можливість виконувати професійні завдання (обов'язки) в процесі науково-педагогічної діяльності.

Огляд наукової літератури свідчить про різноплановість підходів до трактування змісту й структури ІКК. Розглянемо загальні тенденції, які мають місце у визначенні її структури. Кожен дослідник виділяє свої основні елементи ІКК викладача. Проте, враховуючи, що існують різні підходи до визначення суті ІКК, хочемо звернути увагу на те, що в наукових дослідженнях останніх десятиліть у науковців (В. Адольф, А. Кочарян, В. Брежнев, Г. Дегтярьова, Г. Федорук, І. Тимофєєва, Н. Баловсяк, Н. Сороко, О. Бойцова, П. Грабовський) має місце неоднозначність у розкритті її структури щодо педагога. Об'єднує ці дослідження те, що всі наголошують на її багатокомпонентності.

Так, П. Грабовський виокремлює три компоненти в її структурі: мотивація і психологічна готовність до розвитку інформаційної компетентності; формування користувальних умінь у галузі інформаційних технологій; вміння здійснювати адекватну самооцінку розвитку цієї інформаційної компетентності [1, с. 60].

На думку Г. Дегтярьової, структурними компонентами ІКК викладача є її самооцінка власних можливостей у використанні інформаційних технологій; система знань у галузі ІКТ; знання нормативно-правових документів щодо використання цифрових освітніх ресурсів; вміння викладачем орієнтуватися в інформаційному середовищі; позитивні і негативні наслідки використання ІКТ та дидактичні можливості при викладанні предметів; особистісна готовність до змін, яка створює умови для активного застосування викладачем інформаційних технологій, прояв ним інтересу до оволодіння ІКТ [2, с. 153].

А. Кочарян розробив модель розвитку ІКК науково-педагогічних працівників гуманітарних спеціальностей, у якій виокремив такі компоненти: мотиви використанні ІКТ для професійної діяльності та задоволенні індивідуальних потреб; система знань у галузі ІКТ; процесуальна сутність використання ІКТ для вирішення професійних та індивідуальних потреб; вміння й навички виконувати науково-педагогічний пошук з експериментальною перевіркою наукової гіпотези відповідно до предмета дослідження [3, с. 68]. Аналогічні підходи до виокремлення структурних компонентів використовують Г. Федорук, І. Тимофєєва, Н. Сороко.

Отже, аналізуючи наведені вище структурні компоненти, ми погоджуємося низкою думок науковців. Але, водночас також зазначимо, що їх необхідно узагальнити, систематизувати та уточнити відповідно до специфіки ІКК викладачів СВО.

Таким чином, можна стверджувати, що у науковців ще не існує однозначного підходу до визначення структури ІКК викладачів, у т.ч. викладачів СВО. Відповідно враховуючи цілі та специфіку їх науково-педагогічної діяльності виокремимо структуру їхньої ІКК в єдності таких функціональних компонентів:

1. *Ціннісно-мотиваційний* (цілі, мотиви, потреби, інтереси, настанови, цінності науково-педагогічної діяльності та реалізації її інформаційно-комунікаційної функції, прагнення до професійного вдосконалення в сфері застосування ІКТ).

2. *Інтелектуальний* (знання про ІКТ взагалі).

3. *Праксеологічний* (способи та прийоми застосування ІКТ; інформаційно-комунікаційні вміння, навички та здатності).

4. *Інформаційно-технологічний* (активне застосування ІКТ у професійній діяльності, зокрема науково-педагогічній).

5. *Суб'єктний* (усвідомлення себе суб'єктом науково-педагогічної діяльності і суб'єктне ставлення до себе як до професіонала – педагога).

Ціннісно-мотиваційний компонент ІКК викладачів характеризують дві складові: 1) цінності (особистісно позитивне ставлення викладачів до ІКТ, сформованість аксіологічної сфери їхнього свідомості та самосвідомості на основі обізнаності з концептуальними положеннями теорії ІКТ, їх природи серед категоріальних понять світобудови, трансформації їхніх сутнісних характеристик в умовах становлення інформаційного суспільства: ціннісні орієнтації і творче спрямування щодо буття в інформаційному суспільстві; усвідомлення викладачами ціннісних аспектів інформаційно-комунікаційної діяльності та особливостей практичного застосування її результатів у своїй науково-педагогічній діяльності); 2) мотивації (мотиваційне ставлення викладачів до науково-педагогічної діяльності, яке включає настанову на розвиток інтересу до застосування ІКТ, праг-

нення до збагачення власного ІК потенціалу).

Інтелектуальний компонент включає комплекс знань теоретичного характеру щодо використання ІКТ; синтезування різних технологій для впровадження у науково-педагогічних процес; комплекс уявлень про ІКТ, зокрема специфіка, механізми, способи й технологію їх функціонування.

Праксеологічний компонент визначає розвиненість практичних умінь застосовувати ІКТ та виражає досвід прояву ІКК у різних стандартних і нестандартних ситуаціях.

Інформаційно-технологічний компонент ІКК викладачів характеризує практичну діяльність в інформаційному середовищі, а також їх інформаційну і комп'ютерну грамотність як суб'єкта науково-педагогічної діяльності; здатність і готовність до пошуку й аналізу інформації, її синтезу, порівняння, абстрагування, узагальнення та конкретизації за допомогою ІКТ зі врахуванням специфіки викладання конкретних загальношкільських і військово-спеціальних дисциплін; гнучкість і критичність практичного – водночас і військово-професійного, і фахового – мислення, наявність навичок, умінь, а в ідеалі здатностей щодо роботи з апаратно-програмним забезпеченням і його використання у науково-педагогічній діяльності; випереджальний характер практичного застосування ІКТ у педагогічному середовищі СВО.

Суб'єктний компонент визначається свідомою активністю викладачів, як креативних суб'єктів науково-педагогічної діяльності, функція самосвідомості яких полягає в самодетермінації, саморегулюванні й самоуправлінні власною поведінкою і науково-педагогічною діяльністю, створенні неповторного, індивідуального, творчого стилю цієї діяльності на основі усвідомлення, аналізу та оцінювання власної поведінки і діяльності в педагогічному середовищі, а також їхніх результатів, самоідентифікації себе як суб'єкта фахової діяльності, носія системи професійних і фахових цінностей як викладача. Він є інтегральним компонентом ІКК, який забезпечує актуалізацію всіх інших її компонентів.

Висновки. Таким чином, ми проаналізували та обґрунтували ІКК викладача системи військової освіти, особливості прояву якої зумовлені багатьма чинниками, серед яких провідним є суб'єктний

чинник – залежність її розвиненості від особистості викладача та його здатність бути суб'єктом науково-педагогічної діяльності в інформаційному суспільстві та військовому середовищі.

Перспективні напрями подальших досліджень будуть спрямовані на визначення критеріїв і показників діагностування розвиненості ІКК викладачів системи військової освіти.

Список бібліографічних посилань

1. Грабовський П. П. Розвиток інформаційної компетентності вчителів природничо-математичних предметів у післядипломній педагогічній освіті: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.04. Житомир, 2016. 250 с.
2. Дегтярьова Г. А. Теоретичні і методичні основи розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів філологічних дисциплін у системі післядипломної освіти : дис. ...док. пед. наук: 13.00.04. Харків, 2017. 794 с.
3. Кочарян А. Б. Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності науково-педагогічних працівників гуманітарних спеціальностей класичних університетів : дис. ...канд. пед. наук: 13.00.10. Київ, 2016. 280 с.
4. Овчарук О. В. Компетентність як ключ до оновлення змісту освіти. *Освіта. ua*. 2007. URL: <http://ru.osvita.ua/school/method/381/>. (Дата звернення: 12.01.2019).
5. Сисоева С.О. Баловсяк Н.В. Інформаційна компетентність фахівця: технології формування. Чернівці: Технодрук, 2006. 208 с.
6. Сороко Н. В. Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів філологічної спеціальності в умовах комп'ютерно орієнтованого середовища : дис. ...канд. пед. наук: 13.00.10. Київ, 2012. 256 с.
7. Спірін О. М. Інформаційно-комунікаційні та інформатичні компетентності як компоненти системи професійноспеціалізованих компетентностей вчителя інформатики. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2009. №5(13). URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/download/183/169>. (Дата звернення: 12.01.2019).
8. Спірін О. М. Основні підходи до визначення понять. *Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України*: [метод. реком.] / В.Ю. Биков, О.В. Білоус, Ю.М. Богачков та ін. Київ: Атіка, 2010. 88 с.
9. Тимофеева І. Б. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх вчителів дошкільних навчальних закладів : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08. Київ, 2017. 255 с.
10. Федорук Г. М. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх учителів технологій у процесі професійної підготовки : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця, 2015. 259 с.
11. Фридаанд А. Я. Основные ресурсы информатики. М.: Астрель-АСТ-Профиздат, 2005. 284 с.
12. Ягупов В.В., Ягупова Г.В. Вища військова освіта України та інформаційне суспільство. *Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка*, 2010. № 28. С. 299–305.
13. Ягупов В. В. Інформаційно-комунікаційні технології в дистанційному навчанні майбутніх кваліфікованих робітників. *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: довід, проблеми, перспективи*: зб. наук. пр. Львів, 2015. Вип. 4, Ч. 2. С. 202–205.

14. Jagupow Wasyl. Zawodowa edukacja techniczna Ukrainy a społeczneśwo informacyjne / Wasyl Jagupow // Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie : Seria Edukacja Techniczna i Informatyczna / pod red. Aliny Gil. Częstochowa, 2010. Tom V. S. 143–154.
1. Grabovsky, G. G. (2016). Development of informational competence of teachers of natural and mathematical subjects in postgraduate pedagogical education (PhD dissertation). Zhytomyr (in Ukr.).
2. Degtyareva, G. A. (2017). Theoretical and methodological foundations of the development of information and communication competence of teachers of philological disciplines in the system of postgraduate education (Doctor of Science Dissertation). Kharkiv (in Ukr.).
3. Kocharyan, A. B. (2016). Development of information and communication competence of scientific and pedagogical workers of the humanities of classical universities (PhD Dissertation). Kyiv (in Ukr.).
4. Ovcharuk, O. V. (2007). Competence as a key to updating the content of education. Retrieved March 16, 2019, from <http://en.osvita.ua/school/method/381/>
5. Sysoeva, S.O., & Bolsovyak, N.V. (2006). Information competence of a specialist: Technology of formation: Teaching method. Manual. Chernivtsi (in Ukr.).
6. Soroko, N.V. (2012). Development of Information and Communicative Competence of Teachers of the Philological Specialty in a Computer-Oriented Environment (PhD Dissertation). Kyiv (in Ukr.).
7. Spirin, O.M. (2009). Information-communication and informational competencies as components of the system of professionally specialized competences of the teacher of informatics. *Information Technologies and Means of Training*. 5(13), 1–16. Retrieved March 16, 2019, from <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/download/183/169>
8. Spirin, O.M., Bykov, V.Y., Belous, O.V., & Bogachkov, Y.M. (2010). Basic approaches to the definition of concepts. Kyiv. (in Ukr.).
9. Timofeeva, I.B. (2017). Formation of information and communication competence of future teachers of pre-school educational institutions (PhD dissertation). Kyiv. 255 p. (in Ukr.).
10. Fedoruk, G.M. (2015). Formation of information and communication competence of future technology teachers in the process of professional training (PhD Dissertation). Vinnytsya (in Ukr.).
11. Friedland, A.Y. (2005). Basic Informatics Resources. Moscow, Russia: Astrel-AST-Profizdat. (in Russ.)
12. Yagupov, V.V. (2010). Higher Military Education of Ukraine and Information Society. Collection of Scientific Works of the Military Institute of the Taras Shevchenko National University of Kyiv. 28. 299–305. (in Ukr.).
13. Yagupov, V.V. (2015). Information and communication technologies in distance learning of future skilled workers. *Information and Communication Technologies in Modern Education: Evidence, Problems, Perspectives*. 4(2). 202–205.
14. Yagupov, V.V. (2010). Professional Education of Ukraine and Information Society. *A Series of Technical and Informational Education*. 5. 143–154 (in Pol.).

KYVA Vladyslav,

adjutant of the scientific center of distance learning,
National defense university of Ukraine named after Ivan Chernyakhovsky

INFORMATION AND COMMUNICATION COMPETENCY OF TEACHERS OF THE MILITARY EDUCATION SYSTEM: CONCEPT, CONTENT AND STRUCTURE

Introduction. The analysis of scientific sources and dissertations towards the information and communication competence of specialists shows that scientific researches on the separation and interpretation of the concept of information and communication competence are conducted by A. Hurzhiy, A. Kocharian, V. Vembre, G. Dehtyariova, G. Fedoruk, I. Tymofeyeva, N. Morse, N. Soroko, O. Ovcharuk, O. Spirin, P. Hrabovsky and others. Despite the significant results of the research of these and other scholars, it has to be noted that today, numerous discussions are ongoing around the definition of "information and communication competence of a specialist" and clarification its structure and content. In this regard, it is important its analysis, refinement, specification and systematization, according to the opinions of scientists in the context of a competent approach for the training of military specialists in the military educational system.

Purpose. To substantiate the concept of "information and communication competence of teachers of the system of military education" and to define its content and structure.

Methods. In the process of research, a complex of theoretical and empirical methods of scientific research were applied. The following theoretical methods are used: analysis and synthesis of monographs, dissertations, scientific articles, materials of scientific conferences, psychological and pedagogical, methodical and professional literature on the research problem. The content of information-analytical activity of teachers of the military education system is determined in a comprehensive manner, and the structure of their information and communication

competence as an important component of vocational and pedagogical competence is determined by application of methods of system-activity and system-functional approaches.

Originality. On the basis of analysis of scientific sources and dissertation works the structure of information and communication competence of teachers of the system of military education is determined, which contains value-motivational, intellectual, praxeological, information-technological and subjective components.

Conclusion. Thus, analyzed and substantiated structure of information and communication competence of teachers of the system of military education, the peculiarities of its manifestation which are caused by many factors, among which the subject matter is leading is the subject factor – it is the dependence of its development on the personality of the teacher and his ability to be the subject of scientific and pedagogical activity in the information society and the military environment.

Perspective directions of further research will be directed at determination of criteria and indicators of diagnosing the development of information and communication competence of teachers of the military educational system.

Keywords: information and communication competence; teacher of the system of military education; concept; content; structure.

Одержано редакцією 29.01.2019
Прийнято до публікації 04.02. 2019